

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Holdninger på tværs

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1996

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 4

Relateret:

Relateret:

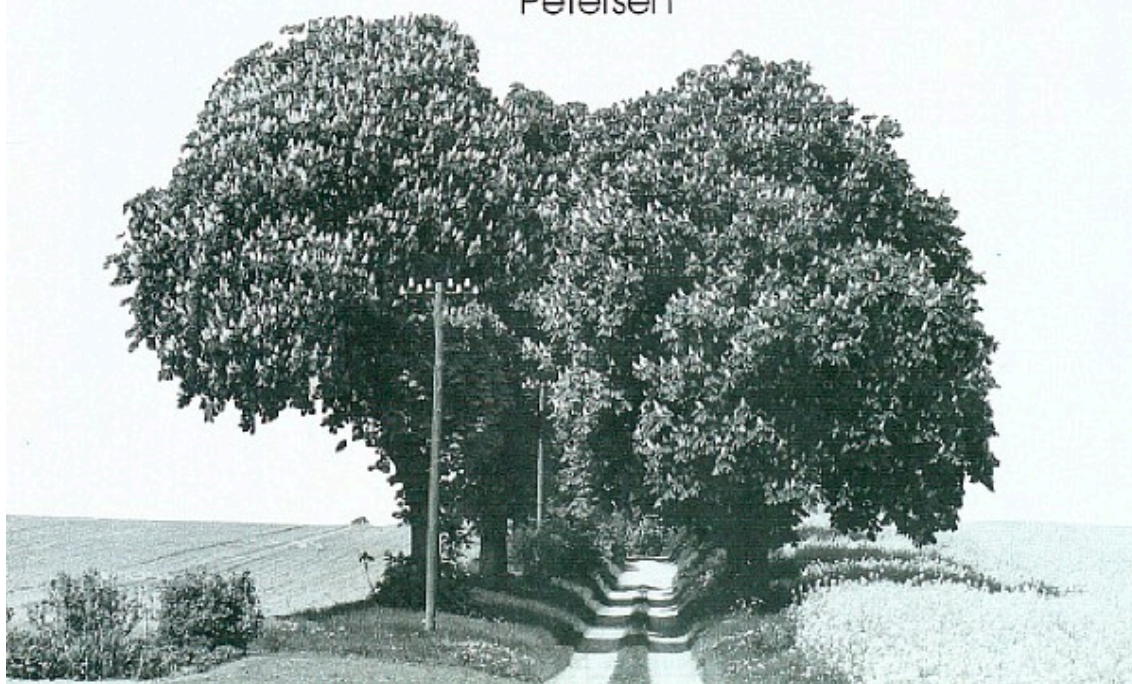
Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

Holdninger på tværs

Holdninger på tværs

Af
Niels
Helveg
Petersen

*Fotos: Forside Gorry Johansson, Billedhuset
Side 6 Sonja Iskov, 2. maj.
Side 8 Mikael Andersson, MIRA/2. maj.
Side 9 Ebbe Knudsen, Billedhuset.
Side 10 Nana Reimers, 2. maj.
Side 13 Lars Bahl, 2. maj.
Tryk: Holbæk Avis Venstreblad.
2. oplag april 1995 (1. oplag august 1987)*

Det Radikale Venstre er et parti med stor politisk indflydelse. Det er ingen tilfældighed. Det Radikale Venstres synspunkter er centrale, vi blander os i afgørelserne. Vi prøver altid på at præge dem.

Det er en del af Det Radikale Venstres politiske grundholdning, at politik handler om indflydelsen. Også i de seneste år under den borgerlige regering har listen over radikale resultater været omfattende og egentlig temmeligt imponerende. Det påstås, at det eneste beskedne ved Det Radikale Venstre er størrelsen!

En indsats af denne karakter skaber et behov for at standse op og stille spørgsmålet: hvad er det for grundholdninger, der præger indsatsen i de mange enkeltafgørelser?

Det spørgsmål er søgt besvaret i dette lille skrift. Det er i forhold til befolkningen et problem for Det Radikale Venstre, at partiet på grund af sin centrale placering og sin evne til at samarbejde til begge sider undertiden opfattes som ubeslutsomt. Hvad der dog er sagt af visser!

Rygtene om Det Radikale Venstres ubeslutsomhed er stærkt overdrevne. Vi ved udmærket, hvad vi vil. Vi bestræber os på at få en helhed ud af vor politik. Vi er ikke kedede af, at det radikale perspektiv adskiller sig fra partierne til højre og venstre. Tværtimod. Det er kun inspirerende at være noget for sig selv. Det kan vi godt lide.

Derimod generer det os, at andre har svært ved at se vore grundholdninger. Derfor har jeg forsøgt at fremhæve nogle af de væsentlige holdninger, der altid ligger bag vore overvejelser og afgørelser.

Hvis det bidrager til at skabe større klarhed hos nogle, er målet nået. Skaber det debat og modsigelse, er målet også nået. Jeg kender ikke noget mere radikalt udsagn end Perikles' (451 f.K.): »Vi ser ikke diskussion som en forhindring for politisk handling, men som en uerstattelig forberedelse af kloge beslutninger«.

Niels Hølvæg Petersen

Grundlag

Det Radikale Venstres grundlag for politisk indsats er et sæt af holdninger, der udgør en helhed:

- Vi vil have folkestyret til at fungere gennem samarbejde. Ikke gennem blokpolitik.
- Vi vil sikre menneskets frihed og de svages ret. Vi er imod organisationsvælde og forskelsbehandling.
- Vi vil styrke alles muligheder for at udvikle og bruge deres evner gennem målbevidst satsning på uddannelse, forskning og kultur.
- Vi vil skabe balance i landets økonomi. Vert forbrug skal betales.
- Vi vil værne om natur og miljø gennem konsekvente handlingsplaner.
- Vi vil arbejde aktivt for øget ulandshjælp og international afspænding. Vi er imod oprustning – også i Danmark.

Det er centralt for en radikal opfattelse, at man skal bestræbe sig på at varetage det samlede samfunds, helhedens eller almenvællets interesser, uafhængigt af bestemte grupper eller særinteresser.

Når man sætter den ideelle bestræbelse for at varetage det samlede samfunds interesser i centrum, forkaster man samtidig både den kapitalistiske og den marxistiske tankegang.

Heri ligger radikaliteten.

Begge økonomiske systemer forkaster principielt ideernes og idealernes betydning for den politiske proces. For marxismen er ideer og idealer kun til pynt, et dække over klasseinteresser. For kapitalismen er de en blokering eller bremse for markedskræfternes tilpasning. Netop fordi begge teorier går ud fra, at det er de økonomiske kræfter, der styrer mennesket og samfundslivet, under spiller de betydningen af humanitet og moral og driver erfaringsmæssigt i totalitær retning. Retningen imod det totalitære er så at sige indbygget i disse samfundsfilosofier. Hvor marxisme eller kapitalisme i renkultur har været praktiseret i virkeligheden, har det ført til ensretning, ufrihed og undertrykkelse. Efter radikal opfattelse er demokrati og humanitet ikke resultatet af en gunstig økonomisk proces, derimod er demokrati og humanitet selve målet for den politiske virksomhed i et folkestyre.

At sætte sig for at varetage helhedsinteressen på bekostning af særinteresserne til højre og venstre er ikke enkelt. Ofte lykkes det ufuldkomment, men metoden er den eneste, der overhovedet kan give ordentlige, humane resultater.

Når man forkaster de økonomiske teories herredømme, arbejder man uden facitliste. Man har ikke bestemte læresætninger eller autoriteter at støtte sig til. Man må tage stilling selv. Hvor der er frihed for tanken,

er der også tvivl, og hvor der er tvivl og efterprøvning, kan debatten folde sig ud.

Det er derfor også aldeles logisk, at den politiske debat i Det Radikale Venstre er mere fri og åben end i øvrige partier. For et radikalt parti er debatten ikke »pinagtig« eller udtryk for illoyalitet, men en del af selve det filosofiske fundament, hvad den f.eks. ikke er i den socialdemokratiske arbejderbevægelse, hvor sammenhold udadtil er grundlaget.

At anlægge helhedsvurderinger skaber ofte modsætninger til den stærke organisering af de økonomiske interesser, der findes i et moderne industri- og velfærdssamfund. Oprindeligt har organiseringen tjent lodige og ordentlige formål. Ingen vil bestride, at f.eks. arbejdernes organisationer har været værdifulde redskaber for forbedringen af arbejdernes vilkår. Organisationerne har da også fortsat vigtige opgaver at udføre, men ret så ofte opstår konflikter imellem organisation og samfund. I sådanne situationer kan organisationers forfølgelse af egne mål være farlig.

Konflikter kan opstå på flere måder. Krav om generelle forbedringer i løn- og arbejdsvilkår kan presse omkostningsniveauet i vejret, så det hæmmer en god udvikling i beskæftigelsen og i betalingsforholdene til udlandet.

Organisationskrav om bestemte uddannelser som forudsætning for at bestride bestemte jobs kan hæmme beskæftigelsen af grupper med fuldgyldige kvalifikationer, men uden rette diplom. Mobiliteten mellem fag modarbejdes ofte af organisationshensyn. I sådanne tilfælde står hensynet til organisationen i vejen for individets muligheder og kommer på tværs af bredere samfundsinteresser. Konflikter af denne type er ikke reserveret arbejdernes organisationer. Nogle af de værste tilfælde af uhæmmet varetagelse af standsinteresser udfolder sig i middel-

klasseorganisationer. Landbrugets organisationer holder sig heller ikke tilbage.

Det gør imidlertid ikke problemet mindre. Tværtimod. Som samfundet er blevet mere organisationsdomineret, er det blevet mere betydningsfuldt, at de politiske beslutninger træffes uafhængigt af organisationsinteressen med den snæverhed og gruppeegoisme, der normalt er knyttet til den. De politiske myndigheder i folkestyret har fået større forpligtelse til om nødvendigt – og uanset politiske omkostninger – at hævde samfundsinteressen på tværs af organisationsinteressen.

Det Radikale Venstre er ikke knyttet til nogen interesseorganisation. Partiet står frit og finder, at det er en aldeles afgørende forudsætning for at kunne varetage samfundsinteresserne.

Dette er ikke ensbetydende med en anti-or-

ganisationsholdning. Organisationerne har en selvfølgelig og umistelig ret til eksistens.

Det Radikale Venstre ønsker ikke konfrontation med organisationerne. Men Det Radikale Venstre hævder principielt sin ret til at gå på tværs af lønmodtager-, arbejdsgiver- eller landsbrugsorganisationer, hvor det efter en samfundsvurdering er nødvendigt. Denne grundholdning indebærer, at Det Radikale Venstre ikke automatisk er sikret stemmer fra medlemmer af bestemte organisationer. Det Radikale Venstre har ikke et givet sociologisk grundlag. Det viser sig også i praksis, at tilslutningen til Det Radikale Venstre hidrører fra et bredt udsnit af den danske befolkning.

Denne alsidighed i vælger- og medlemstilslutning er en forudsætning for, at Det Radikale Venstre kan udføre sin tværgående, politiske opgave.

Demokratiet giver det enkelte menneske ret til at blande sig i landets anliggender. Selvfølgelig meningen med folkestyret er, at befolkningen gennem valg af repræsentanter er med til at øve indflydelse på de politiske beslutninger.

Efter en radikal opfattelse har de valgte repræsentanter ligefrem en forpligtelse til at søge indflydelse på sagernes afgørelse. Det kan være bekvemt at være utilfreds tilskuer, men rollen er ud fra et radikalt syn principielt forkert. Partier til højre eller venstre vil anlægge et andet syn. For dem er repræsentation i den lovgivende forsamling først og fremmest en talerstol til udbredelse af et politisk budskab. For Det Radikale Venstre er hovedsagen en anden. Den agitatoriske udfoldelse uden indflydelse strider mod hensynet til folkestyrets funktion. Kærlighed til folkestyret forudsætter, at man gør sig umage med at få det til at fungere. Det betyder ikke, at man skal tilslutte sig hvad som helst – uanset indhold og tendens. Det kan meget vel være nødvendigt og rigtigt at gå imod, hvis resultatet skønnes dårligt eller utilstrækkeligt. Men bestræbelsen må være indflydelsen, ikke den agitatoriske postur.

Folkestyret bryder sammen, hvis de valgte ikke møder ansvaret med ansvarlighed.

Demokratiets arbejdsmetode er ud fra dette grundsyn forhandlingen og om nødvendigt kompromiset. Kompromiset, der kommer til verden efter dialog mellem forskellige synspunkter, hvor en sag er søgt belyst ordentligt og grundigt fra alle sider, er ikke et demokratisk onde, en slags politisk affaldsprodukt, men nødvendigt for folkestyrets funktion.

Forhandlingens nødvendighed i demokratiets hverdag er ikke så omdiskuteret her i landet.

Alt eller intet holdningen har aldrig rigtigt slået rod i det snusfornuftige og mådeholdne Danmark. Den har trivedes bedre under fremmedartede ismer i lande omkring os.

Hvor forhandlingsvejen er veletableret i det i det hjemlige, har den indtil slutningen af 1980'erne været miskendt i storpolitikken. Men nu er situationen en helt anden. Berlinmuren er væk, det samme er Østtyskland og Sovjetunionen. Det betyder, at Øst-Vest konflikten ikke længere kaster en stor og ubehagelig slagskygge over forhandlingerne i alle de internationale samarbejdsorganer. Indtil slutningen af 1980'erne var arbejdsklimatet i Forenede Nationer (FN) forpestet af rivaliseringen mellem de to stormagter.

Menneskeheden står over for en række kollektive problemer, ikke mindst på miljøområdet. Tænk blot på drivhuseffekten og ozonlaget. For at løse disse problemer, der har konsekvenser for mange eller alle lande i verden, må menneskeheden udnytte den helt enestående mulighed for globalt samarbejde, vi har her i 1990'erne. Fælles problemer kræver fælles beslutninger.

I dette lys bliver forhandling og kompromis noget andet og mere end praktisk snusfornuft til hjemligt brug. Det bliver en forudsætning for en bedre verden for os selv og vore efterkommere.

Det Radikale Venstres syn på den internationale politik er dybt præget af denne holdning. Det Radikale Venstre ønsker reelle forhandlinger, og vi modarbejder, hvad der fjerner os herfra.

Det Radikale Venstre har ud fra samme holdning altid været stærk tilhænger af en styrkelse af Forenede Nationer. Målet må være, at FN udvikler sig til en egentlig verdensmyndighed med mulighed for at løse konflikter og forhindre deres opståen. Styrkelsen af globale og regionale organisationer, der kan danne ramme om dialog, forhandling og kompromis mellem nationalstaterne må være det klare mål for især små staters udenrigspolitiske indsats. Det må følges op af en større ansvarlighed fra de rige landes side i forhold til de fattige lande.

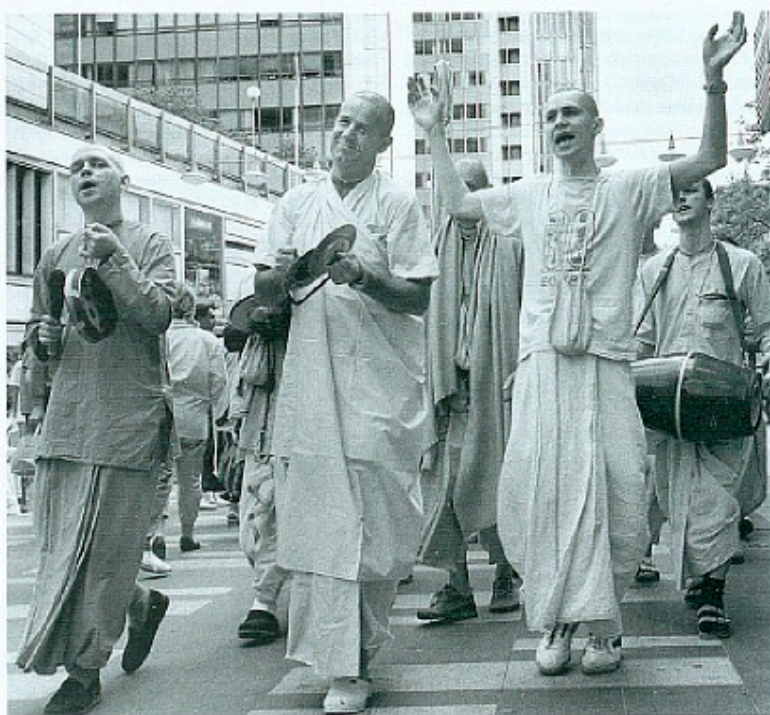
Frihed og sikkerhed

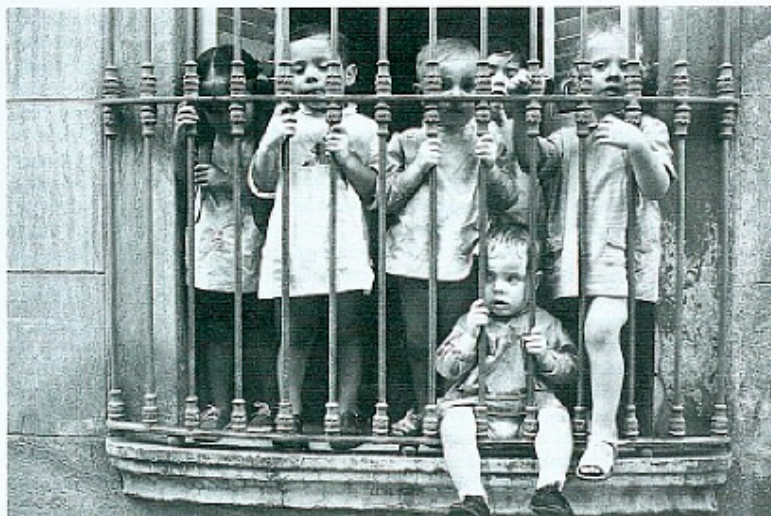
Det gælder om, at »individets rettigheder hverken udarter i anarki eller dets pligter i slaveri« (Hermann Broch).

Både frihed og tryghed er livsnødvendig for mennesker. En overbetoning af frihed på bekostning af socialt ansvar fører til uretfærdigheder. Omvendt: overdosering af orden og knægtelse af individets udfoldelse fører til ensretning.

For socialismen og kapitalismen eksisterer denne modsætning ikke – på papiret. For socialisme går kollektivet forud for den individuelle udfoldelse. Under kapitalismen forholder det sig omvendt.

Fra et radikalt synspunkt gælder det ikke om at opløse modsætningen – det lader sig ikke gøre – men om at foretage en hensynsfuld og humanistisk afvejning af modstående hensyn. En sådan afvejen vil ofte være ledsaget af tvivl, men der er dog eet stort område, hvor afvejningen ikke er fornøden: hvor det drejer sig om menneskerettighederne.

Menneskerettigheder

Menneskerettighederne: Ytrings-, ånds- og trosfrihed, frihed til at organisere sig i foreninger, at samles til møder, retten til at blive stillet for en dommer og få sin sag pådømt af uafhængige domstole, er umistelige rettigheder.

De er menneskeskabte, de har ikke guddommelig oprindelse, men al historisk og menneskelig erfaring fortæller, at hvor disse rettigheder ikke respekteres, opstår tyranni, og menneskers værdighed krænkes.

Menneskerettighederne er ikke til debat. De må kompromisløst håndhæves.

Menneskerettighederne er en beskyttelse af det enkelte menneskes værdighed og udfoldelse i forhold til andre mennesker, dvs. magthavere. De udtrykker, at den politiske hensigt ikke helliger midlet.

Intet samfunds- eller magthensyn kan retfærdiggøre krænkelse af menneskerettighederne.

I global sammenhæng er der ud fra dette syn ikke meget at glæde sig over. Respekt for menneskerettighederne er undtagelsen, ikke reglen. De færreste af verdens 5 milliarder mennesker nyder menneskerettighedernes beskyttelse. Det er et vigtigt mål for Danmark at bidrage til, at respekten for menneskerettighederne øges.

Det gælder i udviklingslandene. Menneskerettigheder må indgå i overvejelserne om bistandshjælpens fordeling og form.

Også i de nye demokratier i Øst- og Central-europa har vi pligt til at sikre, at folks menneskerettigheder ikke trædes under fode. Det gælder ikke blot de traditionelle rettigheder som f.eks. forenings- og forsamlingsfrihed og pressefrihed. Det gælder også folks ret til økonomisk og social tryghed. Tilsvarende må vi være rede til over for allierede eller samarbejdende nationer at hævde menneskerettighedernes prioritet, også hvor det kan være ubekvemt i forhold til det pågældende land.

Offentlig og privat virksomhed

Howdan organiserer man bedst det økonomiske liv i et samfund, således at der opstår den bedst mulige balance mellem frihed og sikkerhed?

Balancen er sjældent i ro. Der sker hele tiden forskydninger i menneskers behov, kunnen og viden, som kræver justering. Så hvad der her tales om, er ikke en statisk een gang for altid balance, men et dynamisk begreb.

Den nordiske velfærdsstat er efter radikal opfattelse i sine grundtræk den mest sympatiske samfundsmodel, der er set. Den sikrer de svage en høj grad af sikkerhed, modvirker udnyttelse og giver plads for individuel foretagsomhed på det økonomiske og skabende område. Hvor det er nødvendigt, sætter samfundets kontrol ind af hensyn til helheden, f.eks. på miljøområdet. På vigtige områder er der behov for en justering. Organisationernes magt (som tidligere be-

skrevet) er blevet en hæmsko for opfyldelse af vigtige, men svagt organiserede mål. Den offentlige sektor er efter kraftig udbygning i en årrække nu i en situation, hvor den totalt set ikke kan regne med tilførsel af yderligere ressourcer. Det ville skade beskæftigelsen og betalingsbalancen. Den offentlige sektor må derfor nu i højere grad end tidligere lære at omstille sig.

Den private sektor har ustandselig omprioriteringsbehovet lige foran sig. Hvis en virksomhed vil følge med både i dag og i morgen, kræver det konstant omhyggelig gennemtænkning af ressourceanvendelsen i virksomheden, både den økonomiske og i stigende grad den menneskelige.

I 1990'erne er den offentlige sektor kommet under pres. Derfor må vi nøje overveje, hvordan velfærdsstatens knappe ressourcer bruges bedst muligt.

De vigtigste forskydninger i vort samfund sker i arbejdslivet, i synet på mennesket i produktionen. Menneskers jobindhold ændrer sig kraftigt og hurtigt. Omkring 1930 – da den organiserede industriarbejder i Nordeuropa og USA tog den politiske magt og gik i gang med opbygningen af velferdsstaten – var mennesket i produktionsprocessen i høj grad opfattet som en maskine eller en maskindel. Mennesket udførte rutinearbejde, en medarbejder lod sig let erstatte af en anden. Summen af fællesinteresser blandt industriens arbejdere var høj, og den faglige organisering en klar fordel for dem alle. Dette mønster er under hastig forskydning. Jobindholdet for den enkelte i moderne industri individualiseres i stigende grad. Der kræves større selvstændighed af den enkelte.

Man kan ikke uden videre erstatte en medarbejder med en anden. Summen af fællesinteresser mellem de ansatte reduceres tilsvarende. Set fra virksomhedens synspunkt er der stigende tendens til at opfatte de ansatte, ikke som maskiner eller dele deraf, men som den vigtigste ressource, virksomheden råder over. Maskiner, computere m.m. kan købes, medarbejdere kan være uerstattelige.

Samtidig sker en tydelig forskydning i vurderingen af produktet. Hvor det tidligere gjaldt om at udnytte stordriftens og standardiseringens fordele, gælder det nu om at destandardisere (Toffler), at kunne fremstille produkter, andre ikke kan, udføre processer og serviceydelser, andre ikke har lært sig, og som kunden oplever som de bedst egnede for hans/hendes konkrete behov. Denne forskydning har indgribende betydning. Den fører til større individualisering i arbejdet og andre roller for ledelse og for organisationer. Meget i denne forskydning har positive træk, men den er ikke gratis. Behovet vil vokse for at tage bedre hånd om de mennesker, der af den ene eller anden grund har svært ved at klare en ny tids krav. Det sociale ansvar for de svage bliver ikke mindre, men større, når arbejdsopgaverne for de bedst udru-

tede bliver mere individualiserede og ansvarskrævende.

Holdningsmæssigt kommer det til at stille store krav til dem, der trives med de nye muligheder. De bliver privilegerede, og som altid, hvor der er privilegier, er der risiko for skævheder, uretfærdigheder og mangel på forståelse. Paradoksalt nok kræver individualiseringen i arbejdslivet, at man går den modsatte vej på det sociale område. Skønspriippet, som har været dominerende ved tildeling af ydelser efter bistandsloven, fører let til reel umyndiggørelse. Den sociale klient bliver en »sag«, som en sagsbehandler har liggende på bordet foran sig i papromslag. I den skønsmæssige behandling lå kimen til umyndiggørelse og inhumanitet.

Der er sket en omlegning af bistandsydelser i retning af retsbestemte ydelser. Ydelser som rettighed med faste beløb erstatter ydelser efter skøn.

Herved frigøres kræfter til større indsats for at bistå mennesker til en bedre situation. Der er taget et principielt vigtigt skridt i retning af borgerløn. Det samme gælder den af Det Radikale Venstre foreslåede og vedtagne reform af Statens Uddannelsesstøtte, der skaber rettigheder for den enkelte studerende.

Borgerløn i den rene udgave, dvs. som ensartede ydelser til alle til erstatning for andre offentlige ydelser er en stor og rigtig ide.

Den lader sig i sin rene form ikke realisere inden for de næste årtier. Det forudsætter en voldsom forøgelse af de samlede overførselsindkomster – og det er der ikke økonomisk grundlag for. Men det rigtige sigte i ideen skal bruges som styringsredskab i de kommende år, for at man kan komme målet nærmere. Og målet er at indrette samfundet, så offentlige ydelser til dem, der har behov, mister almissekarakter, bliver rettigheder, som man modtager med sin menneskelige værdighed og integritet i behold. Ganske som det allerede nu – heldigvis – er tilfældet med folkepension til alle.

Udvikling af menneskers muligheder

Ingen indenrigspolitisk opgave er vigtigere end at udvikle uddannelserne, således at alles evner og anlæg udvikles og bruges. Udviklingen af uddannelserne er på den gang socialpolitik, kulturpolitik, erhvervs- og politik og en forudsætning for ligestilling mellem mennesker.

Vi ved fra al tilgængelig socialstatistik, at dårlig uddannelse er et handicap, der næsten aldrig forvinderes. Blandt de dårligst uddannede findes de største ledighedsproblemer, de laveste indkomster og den ringeste mobilitet. Problemet vil vokse snarere end mindskes. Fordi kravene vokser i arbejdslivet.

Kortsigtet »sparer« samfundet penge, når man forsømmer uddannelsen af en temmelig stor gruppe unge, der forlader folkeskolen uden motivering for at søge videre boglig eller faglig uddannelse.

Men det er fra den gruppe af unge, der senere sendes mange regninger: fra bistandskontorerne og arbejdsløshedskasserne, fra politi, domstole, fængsel og sundhedsvæsen.

Traditionelt har der i Danmark været en ganske stor såkaldt restgruppe, der ikke fandt plads i uddannelserne. Det er ikke noget nyt fænomen. Denne gruppe af unge skal i fremtiden have tilbud, der indeholder både jobtræning og uddannelse. Det er ingen løsning blot at forlænge undervisningspligten. Det er det pædagogiske indhold, der skal tilpasses til en gruppe, der altid er gjort for lidt for.

Det Radikale Venstre har altid gjort meget for at give ungdommen de bedst tænkelige muligheder for uddannelse og beskæftigelse. Desværre er der stadig for mange unge, der aldrig kommer i gang efter folkeskolen. Det vil vi til stadighed gøre meget for. Der har aldrig været så mange unge med høj uddannelsesmotivation som i disse år. Men det rækker ikke ved, at for mange ikke kommer i gang, og at vi ville gøre både dem og samfundet en stor tjeneste ved at forbedre tilbuddene til dem.

At uddannelsespolitik er kulturpolitik behøver ikke dokumentation. Måden, vi lærer på, præger os langt ud over uddannelsesstiden. Mennesker, der har modtaget en engagerende og motiverende undervisning, er i deres hele tilværelse godt rustet til at indgå i et aktivt samvirke med andre.

De evner og egenskaber, der vil blive krævet af de unge i arbejdslivet, er identiske med de egenskaber, der gør dem vel rustede til en tilværelse med øget fritid: lyst og evne til at lære, nysgerrighed, evne til at indgå i samarbejde med andre såvel som til at kunne handle og arbejde selvstændigt. Det er det perspektiv, uddannelserne må indrette sig på. Den økonomiske side af dette er vigtigt. Ser vi 15 – 20 år frem, er intet andet af større betydning for landets økonomiske status i forhold til omverdenen (betalingsbalance, valutaforhold m.m.), end hvad vi i disse år foretager os på uddannelsesområdet. Det hænger sammen med det store krav om mobilitet, der vil blive stillet. I organiseringen af vore virksomheder – strukturmæssigt og internt i den enkelte virksomhed – står vi over for vældige omstillinger. Hyppig tilpasning vil blive almindeligt. Jo bedre de unge er uddannede, jo bedre vil de være i stand til at omstille sig og udnytte nye muligheder. Dette er ikke kun et spørgsmål om virksomhedernes behov. Det er også et spørgsmål om de unges behov, for omstillings- og evne bliver afgørende for deres fremtidige beskæftigelse og livsvilkår.

Den uddannelsespolitiske opgave er at udvikle alle menneskers evner og mangfoldige anlæg.

Heri er der to vigtige synspunkter. Det er alle mennesker, der er tale om, ikke kun de bedst udrustede. Det Radikale Venstre vil sige bredt, vi afviser et elitært syn på uddannelserne. At også de veludrustede skal kunne udvikle deres muligheder, er en selvfølge, men for udviklingen i Danmark på langt sigt, folkeligt og menneskeligt, er det centralt, at sigtet bliver det brede, det humanistiske med vægten på ligestilling. Voksenuddannelserne må med. Mennesker ud over den traditionelle uddannelsesalder deltager som aldrig før

i uddannelsesaktiviteter. Det kan være i form af videreuddannelse eller faglige supplementskurser. Det har i mange tilfælde form af, at voksne ønsker at dygtiggøre sig i basisfærdigheder som sprog, matematik, dansk og datafærdigheder. Derudover foregår en vidt forgrenet, almen folkeoplysningsvirksomhed omkring eksempelvis musik, teater, litteratur, skabende virksomhed m.m. Det er vigtigt på alle måder at understøtte og videreudvikle denne mangfoldighed af aktiviteter, både dem, der har et fagligt uddannelsessigte, og den alment kulturelle, engagerende og folkeoplysende.

Både på folkeskoleområdet og for voksenuddannelserne har Det Radikale Venstre fået gennemført udviklingsprogrammer. Der ligger en ganske bestemt tankegang bag dem. Udviklingen af undervisningen afhænger til syvende og sidst af lokale kræfter og indsatsen på stedet. Det Radikale Venstre er toneangivende, når det gælder initiativer til fordel for ungdommen. Senest er Undervisningsministeriet i 1995 på vort initiativ gået i gang med den ambitiøse plan "Uddannelse for alle", der sammen med øvrige regeringsinitiativer forhåbentlig vil skære en stor top af ungdomsgruppen, der aldrig kommer i gang efter folkeskolen.

I december 1991 fremsatte Det Radikale Venstre et beslutningsforslag om fremtidens folkeskole, netop på det tidspunkt, hvor VK-regeringens eget lovforslag blev færdiggjort. Efter regeringsskiftet i januar 1993 fik Det Radikale Venstre posten som undervisningsminister, og det smittede hurtigt af. I april 1993 var der førstebehandling af den radikale folkeskolelov. Lovforslaget rummer visioner om en "ny skole". Især lægges der op til spændende nytænkning vedr. undervisningens tilrettelæggelse og organisering. I fremtiden rettes opmærksomheden mod den enkelte elevs eller elevgruppes behov, så undervisningen til stadighed kan ramme den fine balance, hvor den enkelte elev føler sig udfordret og samtidig bliver bekræftet i sin kunnen.

I denne ånd arbejder Det Radikale Venstre videre med udvikling af en bedre folkeskole, og der er vigtigt at understrege, at det radikale perspektiv bag forsøgsvirksomhed og anden udvikling af uddannelsen og forskningen i de kommende år vil være: udvikling af alle menneskers evner og anlæg. Det er en radikal grundholdning, og den skal komme til at præge udviklingen af vore uddannelser, hvor Det Radikale Venstre også tidligere har spillet en afgørende rolle.

Naturens ref

Der er tradition for at tale om menneskets rettigheder. Nyt er det, at naturens rettigheder er kommet i forgrunden. Baggrunden er desværre kun alt for letfattelig. Under den hastige industrialisering, den stærkt stigende levestandard med dertil hørende forøgelse af forbruget af energi og vand, og befolkningskoncentrationen i større bysamfund, er naturen og miljøet blevet udsat for stærke belastninger. Først nu ser vi for alvor følgerne.

Vi oplever store problemer med vandkvaliteten i det nære havmiljø, grundvandet og de indre vandløb. Vi opdager, at gamle kemikaleponeringer anretter ødelæggelser. Luftforureningen er et reelt problem. Gamle forsyndelser sender nu regninger til virksomheder i byerhverv og landbrug, til myndighederne og til os selv som forbrugere. Der forstås et betydeligt oprydnings- og rensningsarbejde efter årtiers ligegyldighed over for naturens krav. Det er i sig selv en stor opgave, men der er mange andre.

Vi skal ikke blot rense, vi skal også genetablere nedbrudte naturværdier. Dyre- og plantearter står i fare for at forsvinde. Nogle er forsvundet. Vi må skabe miljømæssige forudsætninger, for at arterne kan trives og vende tilbage. Vi skal sikre, at vi kan leve, producere og forbruge i harmoni med den

omgivende natur. Vi skal engagere os i det internationale samarbejde, for at der kan indgås internationale aftaler om den grænseoverskridende forurening. Det internationale samarbejde om miljøproblemerne må også omfatte udviklingslandene. Igennem FN's organer må indsatsen forstærkes for at inddrage de globale miljøproblemer, knyttet eksempelvis til ødelæggelse af regnskove og vækst i ørkenarealerne. Danmarks egen udviklingsbistand må i stigende grad inddrage miljø- og naturspørgsmål, således at det sikres, at bistanden også på det område kommer til at virke efter sin hensigt. Der er skrevet og talt smukt og godt om disse spørgsmål i en del år. Mange gode viljer er blevet investeret, konferencer afholdt, regeringsbeslutninger vedtaget.

Hjælper det altsammen?

Er der håb om, at menneskeheden i tide vil vågne og holde foruften fangen og redde den natur og det miljø, som er forudsætningen også for menneskers eksistens og velfærd?

Forudsætningen er, at problemet erkendes i sin fulde konsekvens. Naturen kan vi ikke tillade os at behandle, som vi vil. Naturen stiller krav til mennesket om nænsomhed og hensyntagen. Naturen har rettigheder, den er ikke et frit gode.

Det Radikale Venstre
Christiansborg
1240 København K
Telefon 3337 4747
Telefax 3313 7251

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk